

VLOGA NAPOVEDI GOSPODARSKIH GIBANJ V STROKOVNEM IN POSLOVNEM OKOLJU

Sonja Primožič, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana

JEL: E020

UDK: 659.3

Povzetek

Predmet analize v prispevku so odzivi na napovedi gospodarskih gibanj, pri čemer izpostavljam napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju: UMAR), ki je na področju napovedovanja gospodarskih gibanj ključna inštitucija v Sloveniji. Zanima me, kako in s katero vsebino predstavniki UMAR napoved predstavijo javnosti, in nato kako jo interpretirajo, komentirajo in problematizirajo predstavniki različnih javnosti. Zanima me tudi, ali je katera izmed analiziranih javnosti pri »prodoru« v medije uspešnejša od drugih in ali te odzive predstavniki medijev tudi kakor koli problematizirajo. Vse to skušam izvedeti z analizo prispevkov, objavljenih v medijih. Študijski primer omejim na napovedi gospodarskih gibanj za krizno obdobje, predvsem za leto 2009, ko je bilo prvo leto, ko je Slovenija po zelo dolgem obdobju beležila padec gospodarske aktivnosti. Analiza pokaže predvsem dve ključni sporočili. Prvo je pomembno predvsem za pripravljavce napovedi, saj se kot ključna javnost pri komentiranju napovedi izkažejo strokovnjaki, drugo pa je vezano na politično javnost, od katere se pričakujejo predvsem ukrepi za reševanje razmer in ne dvomi o kakovosti narejenih napovedi.

Ključne besede: napoved gospodarskih gibanj, UMAR, gospodarska aktivnost, BDP

Abstract

The subject of analysis in this paper is the responses to economic trends, where emphasis is on the forecasts of the Institute of Macroeconomic Analysis and Development (IMAD), which is the key Slovenian institution in the field of forecasting economic trends. Interest is focused on how and with what substance the representatives of IMAD present a forecast to the public, and then how the representatives of various groups interpret the forecast, comment on it and analyse it. I am also interested in whether any of the analysed groups is more successful in the "move" in the media than others, and whether these responses are addressed by media representatives. I try to deduce this from the analysis of articles published in the media. The study case is limited to the forecast of economic trends for the crisis period, especially for 2009, the first year when Slovenia recorded a decline in economic activity after a very long period. The analysis notably shows two key messages. The first is particularly important for people who prepare forecasts, because it shows that experts are a key audience in commenting on trends, and the second is linked to political circles, which are expected to take appropriate steps to address the situation and have no doubts about the quality of forecasts made.

Key words: Forecast of Economic Trends, IMAD, economic activity, GDP

1. Uvod

Predmet analize so odzivi na napovedi gospodarskih gibanj. Gospodarske napovedi so namreč podlaga za načrtovanje državnega proračuna in projektov ter odločanje različnih gospodarskih subjektov, ne nazadnje pa gospodarske napovedi zanimajo tudi najširšo javnost, ki se na podlagi (ne)gotovosti prihodnje gospodarske situacije odloča o večjih življenjskih nakupih in projektih. Pri tem izpostavljam napovedi Urada za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju: UMAR), ki je na področju napovedovanja gospodarskih gibanj ključna inštitucija v Sloveniji.

Za analizo izberem leto 2009, prvo krizno leto v Sloveniji po začetku svetovne gospodarske krize. Pod drobnogled jemljem napovedi bruto domačega proizvoda (BDP), ki je ključni podatek napovedi in tudi v javnostih najbolj odmeva. V tem letu je bila gospodarska rast negativna

prvič po osamosvojitvi Slovenije. Gradivo za analizo odzivov različnih javnosti na napovedi gospodarskih gibanj UMAR črpam iz medijskih besedil, pri čemer metodo analize vsebine dopolnjujem z uporabo računalniškega programa PAJEK.

Namen raziskave je ugotoviti, kako se mediji, politična in strokovna javnost ter menedžment v podjetjih (v nadaljevanju: različne strokovne javnosti) odzivajo na napovedi makroekonomskih gibanj. Cilja raziskave sta na podlagi kvantitativnega pregleda medijskih odzivov različnih strokovnih javnosti na napovedovanje gospodarskih gibanj pripomoči (1) k interpretaciji njihovega razumevanja napovedi in (2) razjasnitvi morebitnih razmerij med različnimi strokovnimi javnostmi. To naj bi institucijam, ki se ukvarjajo z napovedovanjem gospodarskih gibanj, omogočilo prilagoditi predstavitev napovedi različnim strokovnim javnostim in tako prispevati k večji kakovosti

predstavitev napovedi. Predvsem razjasnitev razmerij med različnimi strokovnimi javnostmi pa naj bi tudi pokazala, ali je mogoče kateri izmed strokovnih javnosti podati smernice oziroma priporočila za ustrežnejše odzivanje na objavljene napovedi.

V prispevku najprej na kratko predstavim inštitucije, ki se ukvarjajo z napovedovanjem gospodarskih gibanj za Slovenijo. V nadaljevanju obširno predstavljam metodološka izhodišča analize in podrobneje predstavim način zbiranja podatkov. Sledi predstavitev sporočil za javnost, ki so jih pri objavi napovedi izdali na UMAR, nato pa v naslednjem poglavju predstavljam zbirni pregled odzivov predstavnikov posameznih javnosti. V petem, ključnem poglavju, predstavljam izsledke analize, izrisane z uporabo programa PAJEK. Prispevek zaključujem z ugotovitvami in priporočili.

2. Inštitucije, ki napovedujejo gospodarska gibanja za Slovenijo

V Sloveniji se z napovedovanjem gospodarskih gibanj ukvarja kar nekaj inštitucij. Med ključne spada **Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR)**, ki med svoje glavne delovne naloge (Področje delovanja, 2012) šteje kratkoročno in srednjeročno napovedovanje narodnogospodarskih agregatov (napoved se pripravi dvakrat na leto, do 31. marca in do 31. septembra).

Poleg UMAR se z napovedovanjem gospodarskih gibanj ukvarjajo tudi Banka Slovenije (v nadaljevanju: BS), Analitska skupina Gospodarske zbornice Slovenije (SKEP – Analitska skupina GZS, 2012) in Ekonomski inštitut pravne fakultete (v nadaljevanju: EIPF). Napovedi gospodarskih gibanj za Slovenijo pa delajo tudi nekatere mednarodne inštitucije: Evropska komisija (v nadaljevanju: EK), Direktorat za ekonomske in finančne zadeve (DG ECFIN), Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), Evropska centralna banka (ECB), Mednarodni denarni sklad (MDS), Svetovna banka,

Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD), The Vienna Institute for International Economic Studies (WIIW) in Unicredit research.

V prispevku izpostavljam napovedi UMAR, saj gre za ključno inštitucijo za napovedovanje gospodarskih gibanj v Sloveniji. Na teh napovedih namreč temeljijo državni strateški dokumenti, veliko zanimanje zanje pa je tudi v strokovni in poslovni javnosti.

3. Zasnova analize

Za analizo izberem leto 2009, prvo krizno leto v Sloveniji po začetku svetovne gospodarske krize. Ker UMAR v svoje napovedi vedno vključuje tekoče leto in dve prihodnji leti, so napovedi BDP za leto 2009 prvič prikazali spomladi leta 2007, zadnjič pa jeseni leta 2009. Kot je prikazano v tabeli 1, je bila razlika med tema dvema napovedma velika (11,4 o. t.). Druge domače in mednarodne inštitucije napovedi praviloma objavijo pozneje ali celo samo za tekoče leto. Gospodarska aktivnost v letu 2009 se je po zadnji reviziji po podatkih Statističnega urada (Bruto domači proizvod in bruto nacionalni dohodek, 2012) znižala za 7,8 %.

Gradivo za analizo odzivov različnih javnosti na napovedi gospodarskih gibanj UMAR črpam iz medijskih besedil. Ob tem metodo analize vsebine dopolnjujem z uporabo računalniškega programa PAJEK (Batagelj in Mrvar, 2012).

Pri analizah medijskega pojavljanja, ki so danes sestavni del paketa analitičnih produktov v ponudbi storitev klipinga, je za merjenje komunikacijske učinkovitosti najbolj uporabljana **analiza vsebine** (Žužek Kres in Kne, 2008, str. 833). Gre za raziskovalno metodo za subjektivno interpretacijo vsebine podatkov v besedilu skozi sistematični klasifikacijski proces kodiranja in identificiranja tem ali vzorcev (Hsieh in Shannon, 2005, str. 1278).

Tabela 1: Napovedi nekaterih domačih in tujih inštitucij za rast bruto domačega proizvoda za leto 2009 skozi čas (realne stopnje rasti, v %)*

	UMAR	BS	SKEP	EK	IMF	WIIW	OECD	Consensus
Spomladi 2007	4,1	4,0	/	/	/	/	/	/
Jeseni 2007	4,1	3,9	/	4,0	/	/	/	/
Spomladi 2008	4,1	3,9	4,2	3,8	3,5	4,5	/	/
Jeseni 2008	3,1	3,5	3,4	2,9	3,7	4,3	2,1	/
Spomladi 2009	-4,0	-2,0	-2,5	-3,4	-2,7	0,0	-5,8	-0,5
Jeseni 2009	-7,3	-6,7	-7,0	-7,4	-4,7	-4,0	-7,9	-5,9

Legenda: *Nekatere inštitucije napovedujejo rast bruto domačega proizvoda le za tekoče leto ali tekoče in naslednje leto

Vir: UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2007, 2007, str. 5; UMAR, Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2007, 2007, str. 5; UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2008, 2008, str. 6; UMAR, Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2008, 2008, str. 6; UMAR, Ažurirana jesenska napoved gospodarskih gibanj v letih 2008–2010, 2008, str. 4; UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2009, 2009, str. 5; UMAR, Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2009, 2009, str. 5; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2007a, str. 9; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2007b, str. 10; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2008a, str. 12; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2008b, str. 12; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2009a, str. 13; BS, Poročilo o cenovni stabilnosti, 2009b, str. 12; Evropska komisija, Autumn economic forecasts 2007–2009, 2007, str. 103; Računsko sodišče, Revizijsko poročilo. Učinkovitost priprave proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012, 2012, str. 42–43.

V prispevku se lotevam kvalitativne in kvantitativne oblike metode analize vsebine. Začenjam s kvantitativno metodo in s tehniko klipinga zberem izjave različnih javnosti na temo analiziranih napovedi makroekonomskih gibanj. V nadaljevanju raziskavo nadgrajujem s kvalitativno metodo analize vsebine, pri čemer si pomagam z računalniškim programom PAJEK. Gre za program, ki je po svoji osnovni funkciji namenjen analizi in vizualizaciji velikih omrežij, uporabimo pa ga lahko tudi v analizi vsebine. Razvila sta ga slovenska avtorja Vladimir Batagelj in Andrej Mrvar. Program je namenjen analizi in vizualizaciji velikih omrežij (Networks/Pajek – Program for large network analysis, 2012).

Oglejmo si še za mojo analizo zelo pomemben pojem semantične mreže. Semantična mreža je zgrajena iz objektnih in povezovalnih konceptov. Objektne koncepte lahko razumemo kot množico omrežnih točk, povezovalne koncepte pa kot množico omrežnih povezav. Na jezikovni ravni samostalniki in pridevniki označujejo objektne koncepte, glagoli pa povezovalne koncepte. Tako lahko potencialno transformiramo vsebinska gradiva v omrežno obliko in uporabimo matematizirane postopke analize omrežij (Žužek Kres in Kne, 2008, str. 837).

Z uporabo semantične mreže, ki jo podpira program PAJEK, skušam v empirični raziskavi predstaviti pomenske vzorce v izjavah predstavnikov različnih javnosti. Z drugimi besedami: ugotoviti skušam, katera so tista ključna sporočila, ki so v sporočilih za javnost UMAR, komentarjih in izjavah predstavnikov različnih javnosti dosegla medijsko občinstvo, ki prebira časopise in spletne strani ter spremlja radijske in televizijske informativne oddaje.

3.1 Zbiranje in obdelava podatkov

Odzive predstavnikov različnih javnosti na napovedi UMAR v nadaljevanju v prvi fazi prikazujem s pomočjo raziskovalne metode analize vsebine iz nabora medijskih vsebin (gradivo klipinga). Nabor medijev omejim na ključne medije, ki delujejo v slovenskem prostoru, kar obsega ključne tiskane medije (Dnevnik, Večer, Delo, Žurnal 24, Finance), spletne medije (siol.net, zurnal24.si, finance.si, rtvslo.si, 24ur.com, dnevnik.si, delo.si), Slovensko tiskovno agencijo (STA) in osrednje informativne oddaje na TV SLO 1 (Dnevnik, Odmevi), POP TV (24 ur, 24 ur zvečer), Kanal A (Svet na Kanalu A) ter RA SLO (radijski dnevniki).

Časovni obdobji analize sta dve: prvo se nanaša na čas izida Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009 (v nadaljevanju: pomladanska napoved), tj. marec in april 2009, pri čemer so bile objave v medijih zgoščene ob koncu marca, drugo pa na čas izida Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2009 (v nadaljevanju: jesenska napoved), tj. september in oktober 2009, pri čemer so

bile objave zgoščene ob koncu septembra. Uporabim iskalna pojma napoved in/ali Urad za makroekonomske analize in razvoj oziroma UMAR. V časovnem obdobju pomladanske in jesenske napovedi tako dobim nabor približno 300 novinarskih prispevkov (skupaj torej okoli 600).

V nadaljevanju iz dobljenega nabora prispevkov in člankov izluščim odzive predstavnikov različnih javnosti na napovedi UMAR. Naredim seznam posameznikov, ki so komentirali pomladansko oziroma jesensko napoved, skupaj z naborom njihovih izjav. Nato jih razvrstim v pet ključnih skupin oziroma javnosti, ki jim pripadajo.

Splošni opisi oziroma predstavitev napovedi, ki so jih oblikovali novinarji, se v prispevkih zelo ponavljajo, vsebina pa se v veliki meri ujema s sporočilom za javnost, ki so ga na UMAR pripravili ob izidu napovedi. Zato za analizo uporabim sporočila za javnost. Izpostavljam pa predvsem vrednotenja oziroma mnenja o napovedi, ki so jih podali predstavniki različnih javnosti.

Za nadaljnjo analizo, torej transformacijo besedil v omrežno obliko, je treba zgoraj naštetih izbor izjav in sporočil za javnost pretvoriti v objektne in povezovalne koncepte, ki jih potem lahko pretvorim v obliko, uporabno za program PAJEK. Celoten nabor izjav in sporočil za javnost razčlenim na posamezne povedi, te pa še podrobneje na stavčne strukture osebek – povedek – predmet, pri čemer povedek oziroma glagol pomeni povezovalni koncept med objektoma (osebkom in povedkom), ki nikoli ne smeta biti več kot dva. Obširen nabor povezovalnih in objektnih konceptov nato s pomočjo posebnega programa txt2pajek (Networks/Pajek – Package for Large Network Analysis, 2012) pretvorim v ustrezno obliko, primerno za obdelavo s programom PAJEK.

V naslednjem koraku s programom PAJEK izrišemo mrežo konceptov, pri čemer so prikazane besede objektni koncepti, črte med njimi pa povezovalni koncepti. Program omogoča prikaz vseh povezav med objektnimi koncepti, torej vpogled v vse predmete, s katerimi je na primer pomensko povezan nek osebek. Ob tem v programu določim, naj pri izrisu upošteva različne particijske stopnje medijske izpostavljenosti besediščnih omrežij. To se kaže kot velikost in barva kroga ob besedah (enaka particijska vrednost je izkazana z enako velikostjo in barvo kroga). Koncepte, ki se pojavijo zgolj enkrat, v dobljenih slikah izpišem ob straneh.

Ker je konceptov zelo veliko, marsikateri izmed njih pa se pojavi le enkrat, so dobljene mreže večinoma slabo pregledne, zato v nadaljevanju v programu PAJEK določim particijske vrednosti, izris konceptov torej omejim na tiste, ki se najpogosteje pojavljajo. Particijske vrednosti določam v skladu s pogojem, da je izris mreže pregleden in omogoča interpretacijo (navedene so pri opisu dobljenih rezultatov).

4. Sporočila, ki so jih na predstavitvi pomladanske in jesenske napovedi podali na UMAR

Da bi lahko analizirala odzive različnih javnosti, moram najprej spoznati ključna sporočila, za katera so na UMAR želeli, da dosežejo različne javnosti in so jih zato poslali

medijem. Predstavitve obeh napovedi javnosti je sicer potekala ustno na novinarskih konferencah, vsa ključna sporočila pa so bila zapisana tudi pisno v obliki sporočila za javnost. V nadaljevanju predstavljam sporočila za javnost, ki so ju na UMAR poslali medijem in objavili na spletni strani, in sicer najprej za pomladansko, nato pa še za jesensko napoved gospodarskih gibanj 2009.

Slika 1: Sporočilo za javnost ob izidu pomladanske napovedi gospodarskih gibanj

Znižanje gospodarske aktivnosti v letošnjem letu

/24.03.2009/ LJUBLJANA

V letošnjem letu bo gospodarska rast po napovedih Urada RS za makroekonomske analize in razvoj v Sloveniji negativna (-4,0 %). Bistveno nižja pričakovanja od decembrskih (0,6-odstotna gospodarska rast) so predvsem posledica hitrega poslabševanja razmer v mednarodnem okolju, ki se v Sloveniji najbolj odražajo na znižanju izvoza in investicij.

Boštjan Vasle, direktor Umarja, je danes predstavil Pomladansko napoved gospodarskih gibanj 2009, ki se bistveno razlikuje od Ažurirane jesenske napovedi gospodarskih gibanj, predstavljene v decembru.

Bruto domači proizvod bo letos realno upadel za 4 %. *»Glavni razlog so močno poslabšane razmere v mednarodnem gospodarskem okolju, ki bodo vplivale predvsem na znižanje izvoza in investicij, torej na ključna dejavnika gospodarske rasti v preteklih letih,«* je povedal Boštjan Vasle. Pri izvozu zaradi padca tujega povpraševanja na Uradu pričakujejo predvsem občutno znižanje blagovnega izvoza, v segmentu investicij pa padec gradbenih investicij ter investicij v stroje in opremo.

Tem gibanjem bo postopno sledilo trošenje prebivalstva, ki se bo po pričakovanih letos znižalo pod raven lanskega leta. Na zasebno potrošnjo bodo poleg poslabšanih razmer na trgu dela dodatno negativno vplivala tudi poslabšana pričakovanja potrošnikov glede gospodarske situacije. V primerjavi s predhodnim letom bo tako letos višja le državna potrošnja.

»Znižanje dodane vrednosti pričakujemo v večini dejavnosti zasebnega sektorja, najgloblji padec bo v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu,« je še pojasnil Vasle. Ključni omejitveni dejavnik pri proizvodnji bo nizko povpraševanje, tako tuje kot domače, sprejeti protikrizni ukrepi pa predvsem blažijo težave, s katerimi se podjetja soočajo pri tekočem financiranju.

Znižanje aktivnosti v gradbeništvu bo posledica nižjih investicij v gradnjo avtocestne infrastrukture, nižja pa bo tudi aktivnost v gradnji stavb, saj bo poleg omejitev na strani financiranja na ta segment gradbenišтва zaviralno vplivalo tudi nižje povpraševanje predvsem po poslovnih stavbah. Krčenje dodane vrednosti bo tudi v tržnih storitvah, najizrazitejše v tistih, ki so tesno povezane z domačo industrijsko in gradbeno aktivnostjo (poslovne in nepremičninske storitve, blagovni promet, trgovina na debelo).

Ob zaostrenih gospodarskih razmerah na Uradu pričakujejo poslabšanje gibanj tudi na trgu dela, kjer so bo zaradi znižanja zaposlenosti stopnja anketne brezposelnosti povečala na 6 %, stopnja registrirane brezposelnosti pa na 8,9 %, kar pomeni, da se bo število registriranih brezposelnih ob koncu letošnjega leta približalo 100.000. Rast bruto plače v zasebnem sektorju se bo letos kot posledica spremenjenih gospodarskih gibanj izrazito upočasnila, v javnem sektorju pa bo zaradi procesa odprave plačnih nesorazmerij ostala razmeroma visoka.

»Omenjeni podatki so naša osrednja napoved. Zaradi močnega in hitrega poslabševanja razmer v mednarodnem okolju pa obstajajo velika tveganja za še nižjo gospodarsko rast,« je opozoril Boštjan Vasle in dodal, da *»obstaja tudi možnost, da bo poslabšanje gospodarske rasti manjše, ki je predvsem povezana z učinkovanjem ukrepov za blažitev posledic gospodarske krize.«* Sicer pa je danes direktor Umarja predstavil le ključne ugotovitve pomladanske napovedi, z njeno celotno vsebino pa se bo vlada seznanila na eni od prihodnjih sej.

Tabela s ključnimi podatki iz napovedi

Vir: Znižanje gospodarske aktivnosti v letošnjem letu, 2013.

Slika 2: Sporočilo za javnost ob izidu jesenske napovedi gospodarskih gibanj

► Domov / Informacije za javnost / Obvestila in sporočila za javnost / Obvestilo

Zaradi krize letos več kot 7-odstotni padec BDP, prihodnje leto skromna, 0,9-odstotna rast

/30.09.2009/ LJUBLJANA

Zaradi mednarodne gospodarske in finančne krize na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj letos pričakujejo 7,3-odstotni padec bruto domačega proizvoda. Upad gospodarske aktivnosti bo predvsem posledica močnega upada izvoza in investicij v osnovna sredstva. Glede na pričakovano počasno okrevanje gospodarske rasti v ključnih trgovinskih partnericah v prihodnjem letu pričakujejo skromno, 0,9-odstotno gospodarsko rast. Razmere na trgu dela so se poslabšale manj, kot so pričakovali na začetku leta, vendar se bodo neugodna gibanja nadaljevala tudi v prihodnjem letu.

Po **Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2009**, ki so jo pripravili na UMAR, se bo izvoz blaga in storitev letos skrčil za skoraj 18 %. Upadu tujih in postopno domačih naročil sledi upad investicij v stroje in opremo. Neugodne razmere za poslovanje so še poslabšali zaostreni pogoji pri pridobivanju finančnih virov. Zadolževanje podjetij in nefinančnih institucij pri domačih bankah je bilo v prvih sedmih mesecih letos na zelo nizki ravni, neizkoriščen ostaja tudi kreditni potencial iz državne jamstvene sheme za podjetja. Težave pri financiranju so poglobile tudi sicer pričakovano umirjanje investicij v infrastrukturo, tako da bo obseg investicij v osnovna sredstva letos nižji za več kot 20 %. V prvi polovici leta je prišlo tudi do znatnega znižanja obsega zalog, ki se bo po pričakovanih nekoliko manj intenzivno nadaljevalo tudi v drugi polovici leta, kar bo k padcu gospodarske aktivnosti prispevalo okoli 2,5 odstotne točke.

»Glede na aktualna pričakovanja gibanj v mednarodnem okolju, ko naj bi velikemu padcu gospodarske aktivnosti v prvih mesecih letošnjega leta v drugi polovici leta sledil postopen obrat navzgor, tudi v Sloveniji do konca leta pričakujemo nekoliko višjo raven gospodarske aktivnosti,« je povedal **Boštjan Vasle**, direktor urada. Znaki stabilizacije gospodarske aktivnosti, čeprav na zelo nizki ravni, so se pokazali že v drugem četrtletju, ko se je BDP glede na predhodno četrtletje povečal za 0,7 %.

Razmere na trgu dela se poslabšujejo z zamikom. V prvi polovici letošnjega leta je bil povprečen padec števila delovno aktivnih v primerjavi s prvim polletjem lani relativno majhen (-1,2 %). Največji je bil v predelovalnih dejavnostih, kar je posledica velikega padca proizvodnje, visok je bil tudi v kmetijstvu in rudarstvu, kjer že vrsto let prihaja do prestrukturiranja dejavnosti. V številnih tržnih dejavnostih, ki jih je kriza manj prizadela kot predelovalne dejavnosti, je število delovno aktivnih v povprečju ostalo na podobni ali višji ravni kot v prvem polletju 2008. Število delovno aktivnih v pretežno javnih storitvah pa je še naraščalo. Relativno majhen skupen upad zaposlenosti glede na velik padec aktivnosti je deloma posledica odločitve podjetij, da na umirjanje gospodarske aktivnosti odreagirajo manj z zmanjševanjem števila zaposlenih in bolj z zmanjševanjem števila opravljenih nadur in skrajševanjem delovnega časa, deloma pa januarja sprejetega interventnega Zakona o delnem subvencioniranju polnega delovnega časa in večjega vključevanja brezposelnih v programe aktivne politike zaposlovanja. *»V drugi polovici leta pričakujemo umiritev zmanjševanja števila delovno aktivnih v večini dejavnosti zaradi predvidenega počasnejšega upadanja aktivnosti in dodatnega interventnega zakona za ohranjanje delovnih mest,«* še napovedujejo na Umarju. Skupen upad zaposlenosti bo letos v povprečju tako 2,5-odstoten. Hkrati z zmanjševanjem zaposlenosti narašča število brezposelnih, ki naj bi do konca leta doseglo okrog 96 tisoč. Povprečna letna stopnja registrirane brezposelnosti bo letos 9,1-odstotna, anketne pa 5,7 odstotna.

»Na povečana tveganja za izgubo zaposlitve in posledično dohodkov od dela se gospodinjstva odzivajo z večjim previdnostnim varčevanjem in manjšo potrošnjo, zlasti pri nakupu trajnih dobrin, tako da za letos pričakujemo 2-odstotni upad zasebne potrošnje,« je še poudaril Vasle, in dodal, *»da smo nazadnje padec zasebne potrošnje beležili pred devetimi leti.«*

se nadaljuje

nadaljevanje

Nominalna rast skupne bruto plače bo letos kljub visoki rasti plač v javnem sektorju bistveno nižja kot lani, realno povečanje pa ne bo bistveno nižje. Razkorak med povprečno letno rastjo bruto plače v zasebnem in javnem sektorju bo zelo velik, saj se bo povprečna bruto plača v zasebnem sektorju ob precejšnjem padcu gospodarske aktivnosti nominalno povečala za 0,8 %, v javnem sektorju pa bo predvsem zaradi že izplačanih prvih dveh četrtin sredstev za odpravo plačnih nesorazmerij nominalna rast letos kar 7,0-odstotna.

»Nadaljnja rast plač ob visokem padcu produktivnosti vpliva na rast stroškov dela na enoto proizvoda. Poslabševanje stroškovne konkurenčnosti je prisotno tako v predelovalnih dejavnostih kot tudi v celotnem gospodarstvu, Slovenija se uvršča med države EU z največjim poslabšanjem stroškovne konkurenčnosti že od lanskega tretjega četrtletja,« je opozoril direktor urada.

Inflacija se letos umirja. Potem ko je julija prišlo do medletnega znižanja ravni cen življenjskih potrebščin, se bo medletna inflacija do konca leta 2009 postopoma poviševala in bo decembra dosegla 1,9 %, v povprečju leta pa bo znašala 1,0 %.

Glede na pričakovano počasno okrevanje gospodarske rasti v ključnih trgovinskih partnericah na uradu v **letu 2010** pričakujejo skromno, 0,9-odstotno gospodarsko rast. Izvoz se bo povečal za okoli 4 %, upadanje investicij pa se bo upočasnilo, vendar v prihodnjem letu še ne pričakujejo njihovega povečanega obsega. Razmere na trgu dela se še ne bodo izboljšale, saj se bo zaposlenost še naprej zmanjševala, vendar manj kot letos. Glede na letošnji velik upad produktivnosti pričakujejo nadaljnje prilagajanje trga dela z zmanjševanjem števila delovno aktivnih, saj še ne bo prišlo do močnejše pospešitve gospodarske aktivnosti. Ob skromni gospodarski rasti bo nizka tudi rast plač. Ob predpostavljenem postopnem globalnem ožvljanju gospodarske aktivnosti naj bi se nekoliko povečali pritiski na rast cen v celotnem evrskem območju, tako da se bo medletna inflacija povišala na 2,0 %, povprečna pa na 1,5 %.

Tveganja za uresničitev osrednjega scenarija jesenske napovedi gospodarske aktivnosti ostajajo izjemno visoka in so neenakomerno porazdeljena v smeri nižje gospodarske rasti od napovedane, zlasti v letu 2010. Največja tveganja še vedno izhajajo iz negotovosti glede razsežnosti gospodarske krize in različnih ocen posledic, ki jih je ta pustila na posameznih gospodarstvih. Dodatno tveganje v širšem evropskem prostoru vnašajo negotovosti glede učinkovitosti protikriznih ukrepov in njihov morebiten prezgodnji umik. V domačem okolju pa tveganje za poslabšanje makroekonomskih ravnotežij predstavlja tudi višja rast plač v javnem sektorju in socialnih transferov v letu 2010 od predvidene v osnovnem scenariju.

Vir: Zaradi krize letos več kot 7-odstotni padec BDP, prihodnje leto skromna, 0,9-odstotna rast, 2013.

5. Zbirni pregled odzivov javnosti

5.1 Odzivi strokovne javnosti

Pod rubriko strokovna javnost uvrščam predvsem profesorje z različnih fakultet in predstavnike inštitucij, ki so javno predstavili svoja stališča o aktualnih napovedih.

Tabela 2: Izjave strokovnjakov po izidu Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 4-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum objave
Dušan Mramor, dekan Ekonomske fakultete v Ljubljani	V drugih državah napovedi pripravlja več inštitucij, nato pa vlade upoštevajo neko povprečje napovedi. Zgolj ena napoved je običajno problematična. Slovenija je v primerjavi z drugimi državami med tistimi, ki so najbolj popravile svojo napoved. Nanjo se ni mogoče zanesti: zunanje okoliščine so zelo negotove, poleg tega pa s krizo nimamo izkušenj. Mogoč je preobrat v obe smeri – zmanjšanje rasti bo lahko še večje, mogoče pa je tudi, da bo manjše.	Dnevnik, 26. marec 2009: Od kot denar za financiranje primanjkljaja Delo, 26. marec 2009: Bistveno bliže realnemu stanju
Marko Jaklič, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	Zaradi novih napovedi UMAR je bila presenečena večina gospodarstvenikov, ki so se udeležili strateškega sveta. V zadnjih mesecih se napovedi o gospodarski rasti spreminjajo, pri čemer je vsaka slabša od prejšnje.	Dnevnik, 25. marec 2009: BDP bo strmoglavil za štiri odstotke

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum objave
Mojmir Mrak, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Presenečen sem nad novo napovedjo, pa ne zaradi nizke napovedi, temveč spremembe. Ni mi jasno, kako se lahko v tolikšni meri razlikujejo od decembrskih. Posebej drastično so se spremenile ocene zasebne potrošnje. Ocenjujem, da bi v Sloveniji potrebovali še kakšno inštitucijo, ki bi se ukvarjala z izračunavanjem makroekonomskih kazalnikov. Na tak način bi med sabo lahko primerjali podatke.</p> <p>Zelo sem presenečen. Pa ne zaradi samega obsega zmanjšanja gospodarske rasti, ki jo zdaj napoveduje UMAR za letošnje leto, temveč zaradi razlike med njegovo najnovejšo napovedjo in tisto iz decembra lani, na kateri je vlada tudi temeljila pripravo rebalansa letošnjega proračuna. Nedvomno so se gospodarske razmere v svetu in v državah, ki so naši glavni izvozni trgi, v zadnjih treh mesecih močno poslabšale, pa vendar se mi zdi sprememba napovedane stopnje gospodarske rasti od takratnih plus 0,6 odstotka na sedanjih minus štiri odstotke izredno velika. Postavlja se mi vprašanje, ali je ta nova napoved preveč črnogleda. Če ni, potem je bila pač decembrska projekcija verjetno preveč optimistična. Skratka, porajajo se mi določeni dvomi o napovedovanju gospodarske rasti v Sloveniji.</p>	<p>Dnevnik, 25. marec 2009: BDP bo strmoglavil za štiri odstotke</p> <p>Dnevnik, 28. marec 2009: Razlika v napovedih BDP ni normalna</p>
Maks Tajnikar, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Napoved UMAR zagotovo ni zadnja napoved. Naslednjih nekaj mesecev in poletje bodo ključni. Slovenija ima zelo odprto gospodarstvo, in če se bo položaj še poslabšal, je to pravzaprav dokaj optimistična napoved. Lahko pa se zgodi tudi obrat v pozitivno smer. Počakati bo treba na učinke ukrepov v ZDA, Nemčiji ...</p>	<p>Dnevnik, 26. marec 2009: Od kod denar za financiranje primanjkljaja</p>
Janez Prašnikar, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Ne vemo, kaj bo. Predlagali smo makroekonomske ukrepe, ki bi bili nujni, če bi se uresničil najslabši scenarij.</p> <p>Še pred pol leta je bilo prevladujoče stališče v Sloveniji, da so razprave o svetovni gospodarski krizi neutemeljene, in četudi bi izbruhnila, naj ne bi prizadela slovenskega gospodarstva. // Napovedi niso obetavne – slovenski BDP naj bi se po napovedih Umarja v letu 2009 znižal kar za štiri odstotke. To pa je tako znižanje, da ga bomo občutili vsi. Vprašanje pa je, kaj lahko k blažitvi posledic svetovne gospodarske krize prispeva slovenska vlada.</p>	<p>Delo, 25. marec 2009: BDP naj bi se skrčil za štiri odstotke; Žurnal24, 25. marec 2009: Pas bo treba zategniti</p> <p>Delo, 28. marec 2009: Podjetja le prazne školjke brez dela in zaslužka?</p>
Marjan Senjur, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Gre za ugibanje na podlagi zunanjih ugibanj, saj ne obstajajo ekonometrični modeli, ki bi bili uporabni v zdajšnji izjemni situaciji. Ne glede na to je napoved koristna. Javnost se bo glede krize bolj angažirala, s tem pa tudi vlada.</p> <p>Pomislil sem, kako je to mogoče. Čas je namreč nenormalen, zaradi česar ni mogoče uporabiti standardnih ekonometričnih modelov za napovedovanje, se pravi, da je bilo treba ugibati. Če že ugibamo, zakaj tako drastično? Še decembra je namreč Umar napovedal pozitivno gospodarsko rast, sedaj pa je naenkrat napovedal padec BDP za štiri odstotke. Če je bila lani stopnja rasti BDP 3,5-odstotna in če bo letos res minus štiri odstotke, to pomeni, da bo naša gospodarska aktivnost upadla za več kot sedem odstotnih točk. Takšnega enoletnega padca mi še nismo doživeli. Ne samo v Sloveniji, tudi v Jugoslaviji ne. // Želim se postaviti na stališče, da je to uradna napoved vlade in jo kot takšno tudi sprejemam. Ne želim polemizirati z njo. Toda moja ugotovitev je naslednja: če bo res prišlo do takšnega preloma, potem je v naših gospodarskih temeljih nekaj hudo narobe. // Upal bi si trditi, da Umar ni manipuliral z napovedmi. Konec koncev morajo ohraniti določeno distanco, sicer bo Umar s politiko prišel in s politiko odšel.</p>	<p>Delo, 26. marec 2009: Bistveno bliže realnemu stanju</p> <p>Mladina 3. april 2009: Krizi smo se sami izpostavili</p>
Bogomir Kovač, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Modelske napovedi v razmerah velikih asimetričnih informacij in neobvladljivih tveganj nimajo velikega pomena. Zato bi bilo veliko pametnejše od velikih razprav, ali je napoved Umarja dobra ali slaba, takšno interpretacijo sprejeti kot uradno in zavezujočo. Pomembnejši so namreč ukrepi in odgovori ekonomske politike na različne scenarije, manj pa gre za ciljanje pravih napovednih vrednosti v letu zgodovinsko neprimerljivih politično-ekonomskih pretresov.</p>	<p>Mladina, 3. april 2009: Malo resnosti. Čas je.</p>
Janez Šušteršič, profesor na Fakulteti za management Koper	<p>Države imajo različne pristope pri upoštevanju napovedi gospodarskih gibanj. V Sloveniji jih poleg urada pripravljajo še BS, EIPF, GZS in EK. Napovedi je veliko. Res pa je, da se je vlada zavezala pri pripravi proračuna uporabljati napovedi UMAR. Napovedovanje UMAR bi me zaskrbelo, če bi se napovedi od dejanskih rezultatov sistematično močno razlikovale.</p>	<p>Dnevnik, 26. marec 2009: Od kod denar za financiranje primanjkljaja</p>

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum objave
Igor Masten, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>Vse lepo in prav, da stroka izraža dvom o verodostojnosti napovedi, čudno je samo, če gre pri tem za strokovnjaka, ki je svetovalec iste vlade, ki je napovedi objavila. // Zakaj tak kraval ob tako črnogledih napovedih? Zaradi napovedi globoke recesije? To ne bi smel biti razlog. Če upoštevamo podatke iz mednarodnega okolja, takšna napoved vsekakor ni nekaj lepega, vendar je realistična. Je torej problem v hitrosti in frekvenci spreminjanja napovedi? Vsakdo, ki se z napovedovanjem tudi znanstveno ukvarja, lahko potrdi, da je to logična posledica močnega spreminjanja informacije, ki je podlaga za pripravo napovedi. Še več, povečana nihajnost te informacije nujno pomeni tudi manjšo natančnost napovedi. To pomeni, da nas ob točkovni napovedi štiriodstotnega upada gospodarske napovedi ne sme presenetiti, če bo na koncu dejanski upad dvoodstoten ali celo šest- ali več kot šestodstoten. // Jasno je, da to pomeni veliko težavo pri pripravi proračuna. Vendar v takih razmerah ne vidim smisla v zbijanju kredibilnosti, saj to pri sestavi proračuna nič ne pomaga. Pomagala bi alternativna napoved, za katero bi se lahko prepričali, da je boljša, vendar takšne nisem in očitno ne bom videl. // S stani Banke Slovenije, ki je prva odgovorna za analizo stanja na tem področju, pa nič. Kako bi torej lahko od njih pričakovali dobro alternativno napoved, ko pa ne da od sebe niti osnovnih informacij, ki bi jih za boljšo napoved potrebovali?!</p>	Dnevnik, 31. marec 2012: Nenormalne napovedi
Boris Majcen, Inštitut za ekonomska raziskovanja	<p>Pri takem zmanjšanju BDP, zmanjšanju zaposlenosti in povečanju brezposelnosti, kot ga je napovedal Umar, se zdi napovedani padec osebne potrošnje za vsega 0,6 odstotne točke preizek. Če bi se ministrstvo za finance ravnalo po tem, bi lahko ocenili, da se bo priliv davkov, zlasti davka na dodano vrednost, le neznatno znižal. Bojim se, da ne bo tako.</p>	Delo, 26. marec 2009: Bistveno bliže realnemu stanju
Ivan Ribnikar, ekonomist, član sveta Banke Slovenije	<p>Odgovor na vprašanje, zakaj je napoved Banke Slovenije toliko bolj optimistična od UMAR-jeve: Ocena BS ni optimistična, ampak realistična. BS ni treba objavljati morda nekemu všečnih napovedi. Napoved BS je narejena v skladu s standardi, ki so v tej obrti običajni. // Za napovedovanje so poleg modela ali mehanizma, ki zmelje vnesene podatke, pomembne tudi predpostavke. Te so v razmerah, kakršne so, skoraj vsak dan drugačne. Zato se ne smemo preveč zanašati na napovedi, čeprav so profesionalno narejene, kot je na primer napoved BS.</p>	Delo, Sobotna priloga, 25. april 2009: Puška ni nevarna, dokler ni v rokah bedaka ali kriminalca

Vir: B. Hren in L. Nuredini, Od kod denar za financiranje primanjkljaja, 2009, str. 19; M. Repovž, Bistveno bliže realnemu stanju, 2009, str. 3; B. Hren, S. Morozov, L. Nuredini in P. Cirman, BDP bo strmoglavil za štiri odstotke, 2009, str. 21; B. Hren in S. Zimic, Razlika v napovedih BDP ni normalna, 2009, str. 10–14; B. Hren in L. Nuredini, Od kod denar za financiranje primanjkljaja, 2009, str. 19; N. Gole, BDP naj bi se skrčil kar za štiri odstotke, 2009, str. 1; A. Basle in J. Zalaznik, Pas bo treba zategniti, 2009, str. 2; J. Prašnikar, Podjetja le prazne školjke brez dela in zasluzka, 2009, str. 10; B. Mekina, Krizi smo se sami izpostavili, 2009, str. 25 in 26; I. Masten, Nenormalne napovedi, 2009, str. 21; B. Kovač, Malo resnosti. Cas je., 2009, str. 35; M. Repovž, Puška ni nevarna, dokler ni v rokah bedaka ali kriminalca, 2009, str. 3.

Tabela 3: Izjave strokovnjakov po izidu Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 7,8-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Bogomir Kovač, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani	<p>O teh napovedih je skrajno težko, zlasti v letošnjem letu, ko smo jih spreminjali ne samo mi, tudi ugledne svetovne institucije in tako naprej, ampak mislim, da je že pravzaprav na nek način nakazano.</p>	TV SLO 1, 16. september 2009: Omizje, pogovor o javnofinančnem stanju v državi
Marko Kranjec, guverner Banke Slovenije	<p>Napovedi različnih institucij je treba upoštevati previdno zaradi negotovosti, ki je tako velika, kot v našem življenju še ni bila. Napovedi se razlikujejo, ker so različne predpostavke, na katerih so narejene, večina pa jih Sloveniji za letos napoveduje upad BDP od približno šest do sedem odstotkov.</p>	Delo, 1. oktober 2009: Guverner Marko Kranjec: Bančni sistem je stabilen

Vir: M. Jenko, Guverner Marko Kranjec: Bančni sistem je stabilen, 2009, str. 9; V. Petrovič, Omizje [televizijska oddaja], 2009.

5.2 Odzivi politične javnosti

Pri odzivih politične javnosti iščem predvsem odzive vidnejših politikov, predvsem predsednika vlade in

ministra za finance, za katera je bila napoved v smislu priprave kriznih ukrepov najpomembnejša. Ugotavljam, da se poleg njiju in predsednika države v komentiranje napovedi drugi politiki (npr. poslanci ali drugi ministri) niso spuščali.

Tabela 4: Izjave politikov po izidu Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 4-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Borut Pahor, predsednik Vlade RS	<p>Strateški svet za gospodarstvo se je na današnji seji seznanil s spomladansko napovedjo Umarja, po kateri bo Slovenija letos beležila skrčenje obsega BDP v višini štirih odstotkov. Kljub temu razlogov za paniko ni. Sestala se bo krizna skupina ministrov, ki bo začela pripravljati radikalne ukrepe za izhod iz krize.</p> <p>Za napovedi Umarja sem izvedel v ponedeljek. Ko sem jih dobil, sem ocenil, da z njimi ne bomo čakali na tiskovno konferenco urada. Podatki so bili takšni, da je bilo treba javnost takoj obvestiti in povedati, da Slovenija skupaj z razvitim svetom živi v – narobe bi bilo reči izrednih, a zagotovo v izjemnih razmerah. In da so zato potrebni izjemni ukrepi.</p>	<p>Finance, 25. marec 2009: Strateški svet: Slovenija potrebuje strukturne ukrepe, ne pa gasilstva Večer, 25. marec 2009: Gospodarska rast v globok minus</p> <p>Mladina, 27. marec 2009: Intervju, Borut Pahor, premier</p>
Franc Križanič, minister za finance	<p>Urad za makroekonomske analize in razvoj ima to lastnost, da napoveduje približno enake rezultate tekočim podatkom. Ti niso ugodni. // Kakšen bo padec BDP, bomo šele videli. UMAR je svojo napoved oblikoval glede na podatke zadnjega četrtertletja lanskega leta. V prvem četrtertletju letošnjega leta kaže, da bo zadeva slabša. Počakajmo do konca leta. Kaj pa je sicer narobe z optimizmom? // Umar je koristna ustanova, a žal tudi edina. Ima sicer dovolj kvalitetnih analitikov, da lahko na vrsti področij pripravlja ustrezne podlage za vladne odločitve. Ena od teh podlag je tudi napoved o rasti BDP, ki pa ni modelska. Čeprav je treba reči, da v teh časih tudi modelske napovedi delujejo slabo zaradi močne vloge psiholoških dejavnikov. Z napovedmi je tako – kakršni časi, takšne napovedi. Umar se pri napovedih ne ozira preveč na vladne ukrepe. Ko se podatek poslabša, je slabša tudi napoved. Zato vam to, kakšna bo naslednja Umarjeva napoved, lahko povem že vnaprej.</p>	<p>Mladina, 17. april 2009: Intervju: Dr. Franc Križanič, minister za finance</p>
Danilo Türk, predsednik države	<p>Napovedi o letošnje štiriodstotnem upadu rasti za SLO niso nujno tudi točne, saj tuje ustanove tudi ta mesec Sloveniji za letos ne napovedujejo recesije. Poleg tega je nenavadno, da je vladni urad še pred dvema mesecema napovedoval 0,6-odstotno rast, po dveh mesecih pa je mnenje tako izrazito spremenil.</p>	<p>Delo, 31. marec 2009: Türk ne verjame Umarju</p>

Vir: K. Matejčič, Strateški svet: Slovenija potrebuje strukturne ukrepe, ne gasilstva, 2009, str. 8; J. Zupanič, Gospodarska rast v globok minus, 2009, str. 3; J. Trampuš in G. Repovž, Intervju, Borut Pahor, premier, 2009, str. 36; G. Repovž, Intervju: Dr. Franc Križanič, minister za finance, 2009, str. 35; B. Piano, Türk ne verjame Umarju, 2009, str. 15.

Tabela 5: Izjave politikov po izidu Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 7,8-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Franc Križanič, Minister za finance	<p>Mislím, da moramo jesensko napoved obravnavati še enkrat, ko bodo znani vsi podatki, zlasti vsi vzvodi, ki jih ima proračun, da spodbudi gospodarsko rast v prihodnjem letu. Ti vzvodi bodo uporabljeni. Vsak analitik pa ima seveda pravico, da dela svoje ocene.</p> <p>Umar ni dovolj upošteval »multiplikativnih« učinkov, ki jih bodo na gospodarstvo imele javne investicije.</p>	<p>Delo, 25. september 2009: Vlada ni sprejela jesenske gospodarske napovedi</p> <p>Finance, 25. september 2009: Razkrivamo, zakaj vlada zadržuje Umarjevo novo napoved in kakšna je</p>
Borut Pahor, predsednik vlade	<p>Pomembno je, da javnost ve, da je UMAR avtonomna institucija in absolutno samostojna pri svojih odločitvah, tudi napovedih.</p>	<p>Delo, 30. september 2009: Proračun za silo pod streho, vlada tudi</p>

Vir: M. Vukelič in M. Jenko, Vlada ni sprejela jesenske gospodarske napoved, 2009, str. 1; M. Weiss, K. Lipnik in K. Matejčič, Razkrivamo, zakaj vlada zadržuje Umarjevo novo napoved in kakšna je, 2009, str. 8; T. Starič, M. Jenko in M. Belovič, Proračun za silo pod streho, vlada tudi, 2009, str. 1.

5.3 Odzivi medijev

Mediji so predvsem o pomladanski napovedi gospodarskih gibanj UMAR poročali zelo obširno in pogosto. V tabelo nevtralnih prispevkov, ki vključujejo

predvsem nevtralna poročila z novinarske konference in povzemajo napoved, ne vključujem. Tako kakor pri drugih javnostih izpostavljam tiste izjave, ki izražajo novinarjevo mnenje oziroma pogled na napovedi. Večinoma gre za odlomke iz novinarskih komentarjev.

Tabela 6: Izjave novinarjev po izidu Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 4-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Darijan Košir novinar, Delo	Kakorkoli je novica dneva dramatična, morda celo najbolj tragična doslej, je kljub temu bolje, da smo jo naposled izvedeli. Vlada se je nehala sprenevedati in je le priznala katastrofalne razmere v gospodarstvu. Potrdila je stanje, kakršno zaposlenim v realnem sektorju številke kažejo že pet mesecev. Takšnih števil, kot jih je včeraj nazival Pahor, tudi mi nismo pričakovali. Napovedi se utegnejo še poslabšati.	Delo, 25. marec 2009: Tragičen dan
Barbara Hren, novinarka, Dnevnik	Vladne strategije so najnovejše napovedi državnega urada za makroekonomske analize in razvoj zagotovo trdno prizemljile. // Znižanje napovedi gospodarske rasti za letos z 0,6 odstotka na minus štiri odstotke vsakemu laiku pove, da bodo davčni prilivi v proračun manjši za kar nekaj sto milijonov evrov in da predpostavke rebalansa, ki so ga prav včeraj premlevali poslanci, niso niti približno realne.	Dnevnik, 26. marec 2009: Kdor visoko leta ...
Ivo Vidic, novinar, Večer in Svobodna misel	Še kakšen teden nazaj so ekonomski svetovalci Sloveniji vendarle napovedovali skromno, a še pozitivno rast in se močno ušтели. // Nekoč smo se ob vsakoletnih napovedih ekonomskih analitikov radi pošalili, da je leto, v katerem živimo, kljub vsem težavam povprečno leto. Tokrat pa vsaj kanček optimizma ne bi bil odveč. Ugledne ekonomske ustanove napovedujejo, da bo krize, če že ne konec letošnjega pa prihodnje leto zagotovo konec. Žal pa je tako, da ekonomska stroka, evropska ali domača, nima pravih orodij, ki bi ji pomagala do trdnih napovedi o tem, kako bomo živeli jutri in pojutrišnjem.	Svobodna misel, 27. marec 2009: Kriza, ki še nima dna
Miha Jenko, novinar, Delo	Taka, presenetljivo dramatična, a dokaj realna napoved je lahko koristna, če bo mobilizirala javnost, socialne partnerje in vlado. Po drugi strani pa premierju lahko očitamo, da v torek hkrati z napovedmi ni predstavil otipljivih gospodarskih in socialnih ukrepov za blažitev krize. Še več, dan za tem je njegova vlada v parlamentu zagovarjala neuporaben rebalans proračuna, ki je slonel na zastarelih predpostavkah. // Križanič je rekel, da bo sprejeti rebalans zagotovo pripomogel, da se BDP ne bo skrčil za štiri odstotke. Vprašamo se lahko, ali ga je spet polomil vladni UMAR, ker pri novi napovedi ni upošteval blagodejnih učinkov rebalansa, ali pa vlada, ki je v parlamentu predstavljala rebalans še na predpostavki 0,6-odstotne letošnje rasti, čeprav je njen Umar pred tem opozarjal, da bo padec BDP vendarle kar štiriodstoten.	Delo, 28. marec 2009: Pol leta po padcu Lehmana
Mija Repovž, novinarka, Delo	Novinarka svoje pomisleke o napovedih izraža v vprašanjih dr. Ivanu Ribnikarju: Zakaj je napovedovanje gospodarskih gibanj nasploh postalo tako nezanesljivo? Je v tej nepredvidljivi krizi sploh še smiselno?	Delo, Sobotna priloga, 25. april 2009: Puška ni nevarna, dokler ni v rokah bedaka ali kriminalca

Vir: I. Vidic, Kriza, ki še nima dna, 2009, str. 6; M. Jenko, Pol leta po padcu Lehmana, 2009, str. 1; M. Repovž, Puška ni nevarna, dokler ni v rokah bedaka ali kriminalca, 2009, str. 3; D. Košir, Tragičen dan, 2009, str. 1; B. Hren, Kdor visoko leta ..., 2009, str. 3.

Tabela 7: Izjave novinarjev po izidu Jesenske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 7,8-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
<p>Marko Milenkovič novinar, Svet na Kanalu A</p>	<p>Soočen s katastrofalnimi napovedmi je minister Križanič svojega ekonomista enostavno utišal in javnosti sporočil svoje želje, da bo padec BDP le 5-odstoten. Kajti po teh katastrofalnih podatkih se lahko upravičeno vprašamo, kaj vruga dela naša vlada? Bolj, ko govorijo o ukrepih, večji padec imamo in nekaj je zagotovo hudo narobe. In ob vseh teh podatkih se je zdaj vlada odločila še, da bo skrivala resnico, kot da bi živeli v kakšni državi nekje globoko na vzhodu.</p> <p>// Ko Križanič zavrne Vasletovo uradno napoved, da bomo letos ustvarili kar 7,3 odstotke manj kot lani, ne postreže s kako študijo ali izračunom. Nič, le arbitrarno odredi, upad BDP-ja bo 5-odstoten. // V Sloveniji smo političnih absurdov sicer vajeni, a da bi finančni minister ekonomske strokovnjake enostavno zavrnil kot kakšne šolarčke, tega pa res še nismo videli. Glede na trenutne krče koalicije gre najverjetneje za politične razloge. Vlada ima namreč ogromne težave pri zaprtju proračuna, pogledjmo samo pogajanja z upokojenci, ki se vrtijo okoli vsega 120 milijonov evrov. S tem manevrom pa Križanič v trenutku pridobi skoraj milijardo evrov, sicer zgolj na papirju. A če bomo proračun in politike gradili na optimističnem scenariju, potem pa se izkaže, da je imel UMAR prav, nas lahko čakajo še črni dnevi.</p>	<p>Kanal A, Svet na Kanalu A, 25. september 2009</p>
<p>Ana Turk, novinarka, Svet na Kanalu A</p>	<p>Pahorjeva vlada je mirno zavrnila ekonomiste, ki so ji prinesli pokazat podatke, kako hudo nam gre v državi. Premier Pahor in njegovi ministri so namreč očitno ugotovili, da so podatki tako hudi in boleči in to kljub tako opevanim ukrepom, da jim pač ne verjamejo. Zato so jih dobesedno zavrnil in kar skrili pred javnostjo, ekonomiste pa so poslali nazaj v svoje kabinete, da upoštevajo želje ministrov levega trojčka, ki menijo, da tako hudo pa res ne bo. In potem bodo pred javnost očitno prišli z drugačnimi, prilagojenimi podatki, kako nam gre v državi. A urad Vasleta odgovarja: »Ko pripravimo poročilo, z njim vlado zgolj seznanimo«. Vlada torej očitno nima pristojnosti o dokumentu odločati, ampak ga vzame samo na znanje. A vlada se očitno z vsebino dokumenta, ki ima še vedno oznako zaupno, očitno ne strinja. // Križanič zavrača dokument, pa čeprav ga menda ne bi smel. Bi pa namesto tega lahko iz njega izluščil recept, kako preprečiti, da se naše javne finance dokončno ne bi zlomile.</p>	<p>Kanal A, Svet na Kanalu A, 24. september 2009, 18:24</p>
<p>Barbara Hren, novinarka, Dnevnik</p>	<p>Prinašalci slabih novic, ko prejemnik obupano želi slišati dobre, nikoli niso bili cenjeni. Zato se je uveljavil rek »Ne ubijte sla«. Direktorja Umarja Boštjana Vasleta zaradi napovedi, da se bo letos slovenski bruto domači proizvod skrčil za 7,3 odstotka, kar je skoraj dvakrat toliko, kot je napovedal spomladi, zato ne gre obglaviti. Pa čeprav je hkrati avtor in sel – napovedi vendarle niso nastale na tržnici. Problem tiči v dejstvu, da je minister za finance Franc Križanič kljub poznavanju Umarjevih števil napovedoval, da bo padec precej manjši, okoli petodstoten, ker da vladni urad v pripravi napovedi ni upošteval nekaterih ključnih vladnih ukrepov. Finančni minister je javnost namerno zavajal – kaj je s tem skušal doseči, ni jasno.</p> <p>// Čas za prelaganje krivde na prejšnjo vlado, ki da ni prihranila za hude čase, in za razpravljanje o tem, ali se je krizo dalo napovedati in ali so Umarjeve napovedi »prave«, je potekel.</p>	<p>Dnevnik, 26. september 2009: Nespodobni izračuni ...</p>
<p>Monika Weiss, Karel Lipnik, Katarina Matejčič, novinarji, Finance</p>	<p>Urad za makroekonomske analize in razvoj (Umar) v najnovejši napovedi, ki je vlada včeraj javnosti ni želela razkriti, napoveduje: BDP se bo letos namesto za štiri odstotke skrčil za 7,3 odstotka. // Zakaj vladi ne ustreza to poročilo Umarja, ki smo ga pridobili zvečer in o katerem se bodo še pogovarjali? Ga bo Umar, tudi zaradi strahu pred učinkom črnih napovedi, spremenil? Finančni minister je včeraj po seji vlade nakazal le, da se vlada ne strinja z določenimi predpostavkami, ki jih je Umar pri napovedi upošteval.</p>	<p>Finance, 25. september 2009: Razkrivamo, zakaj vlada zadržuje Umarjevo novo napoved in kakšna je</p>
<p>Denis Oštir, novinar, POP TV</p>	<p>Res je neobičajno, da vlada vztraja pri zaupnosti dokumenta in da minister ocene sploh komentira. Vlada se namreč z napovedjo analitikov zgolj seznanila. In kot pravijo, tudi tokrat napoved ostaja, številke bodo v novem dokumentu enake, dokument pa do torka ostaja tajen zaradi proračunskih dokumentov, na katere se sklicuje. Bo pa vlada najbrž zaradi teh alarmantnih števil moral spremeniti tudi oba proračuna, ki ju je že pripravila.</p>	<p>POP TV, 24 UR, 25. september 2009</p>
<p>Silvester Šurla, novinar in odgovorni urednik, Reporter</p>	<p>Na četrtkovi seji ni bila sprejeta Umarjeva jesenska napoved gospodarskih gibanj, ki ima še vedno oznako interno. Glede na to, da se je BDP v prvih dveh četrtletjih znižal za 8,3 oz. 9,3 odstotka, v tretjem pa se gospodarstvo malo popravlja, je Umarjeva napoved dokaj realna. A očitno ne za vlado in njenega finančnega ministra Franceta Križaniča, ki želita letošnjo napoved skrčenja gospodarstva zbiti na pet odstotkov. Na Gregorčičevi najbrž niso zadovoljni tudi s črnogledimi napovedmi gospodarskih gibanj v prihodnjih dveh letih. // Slabe napovedi utegnejo vladi povzročiti tudi precej preglavic pri pripravi državnih proračunov za leti 2010 in 2011.</p>	<p>Reporter, 28. september 2009: Čakajoč Angelo Merkel</p>

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Miha Jenko, novinar, Delo	<p>Proračunski prilivi bodo močno odvisni tudi od letošnje in prihodnje gospodarske rasti. Ta druga je zadnji teden postala še posebno politično občutljiva kategorija, potem ko je vlada prejšnji teden zavrnila preveč črnogledno Umarjevo gospodarsko napoved. Zanimivo je, da jo je včeraj menda vendarle sprejela, sam premier pa je javno zavrnil dvome o Umarjevi strokovnosti in neodvisnosti. To je pohvalna poteza, saj se je prejšnji teden že zdelo, da si bo vlada kar sama pisala makroekonomske napovedi, ki ji bodo omogočale sproščati koalicijske napetosti.</p> <p>Medtem ko smo v časih preteklih vlad lahko le domnevali, da so s pritiski na Umar včasih skušale »sfrizirati« napovedi, na podlagi katerih bi vsaj na papirju laže sestavile prihodnje proračune in bile bolj politično všečne, je zdaj položaj jasen: vlada in njen prvi finančnik tokrat svoje »frizerske« vloge prav nič ne skrivata pred javnostjo. Vprašamo se lahko, kaj bo njuna naslednja poteza: morda kar ukinitve neposlušnega ali pa »nestrokovnega« Umarja ali pa stopnjevanje pritiskov, da ta izboljša gospodarske napovedi in s tem pripomore tudi k izračunu večjih prihodnjih proračunskih prilivov.</p> <p>Dejstvo, da vlada včeraj ni obravnavala znižane napovedi letošnje gospodarske rasti (bolje rečeno padca), pa še dodatno kaže, da se ta čas ni sposobna/zmožna v dogovoru s partnerji odzvati na makroekonomsko realnost v kriznem letu 2009. In da očitno ne zaupa niti lastnim ekonomistom.</p>	<p>Delo, 30. september 2009: Je vlada rešena?</p> <p>Delo, Priloga FT, 28. september 2009: Franc Križanič</p> <p>Delo, 25. september 2009: Ko izgubljam vsi</p>
Vida Kocjan, novinarka, Demokracija	<p>Vlada ne verjame UMAR, državni proračun za naslednji dve leti je zgradila na napovedi 5,4-odstotnega znižanja BDP, ki ga je pripravil Ekonomski inštitut Pravne fakultete (EIPF). Premier Borut Pahor torej verjame inštitutu, ki je v zasebni lasti in v katerem je bil še nedavno zaposlen France Križanič, 'njegov' minister za finance, s tem inštitutom pa je sodeloval tudi Mitja Gaspari, minister za razvoj in Pahorjev pomočnik. Vladni urad je torej dobil nezaupnico, ki jo v gradivu z naslovom Poročilo o cenovni stabilnosti razkriva Banka Slovenije. To se je, kot vemo, zgodilo prvič doslej. Tudi to, da je Križanič direktorju Umarja naročil, naj še enkrat preračuna podatke tako, da padec BDP v Sloveniji letos ne bo 7,3-odstoten, temveč le 5,4-odstoten. V Umarju pa se niso dali in izračunov iz jesenske napovedi gospodarskih gibanj za leto 2009 niso popravljali. Gre torej za precedens, ki pa v javnosti ni bil deležen tolikšne pozornosti, kot bi jo zaslužil, čeprav gre za svojevrsten škandal.</p>	<p>Demokracija, 8. oktober 2012: Nazaj v razsuti socializem</p>
Vladimir Jerman, novinar, Slovenske novice	<p>Pred dnevi je Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (Umar) v internem gradivu, namenjeno je bilo zgolj vladi, potrdil, da v tem letu glede na vse upoštevane dejavnike lahko pričakujemo 7,3-odstotni padec bruto domačega proizvoda (BDP). // Ker so takšni podatki ušli v javnost, je bil finančni minister nadvse nejevoljen in je hitel zagotavljati, da bo letošnji padec BDP zaradi krize lahko kvečjemu petodstoten. Vlada se je na mah odločila, da bo še enkrat proučila Umarjevo poročilo s takšno napovedjo, sočasno pa se je že začelo šušljati, da bi lahko razmislila, no ja, tudi o morebitni zamenjavi direktorja Umarja mag. Boštjana Vasleta. Saj veste, kako pravijo? Nemo propheta in patria. Najnevarneje je prerokovati prihodnost domačim oblastnikom. Svojčas smo se ob takšnih priložnostih spomnili, da prinašalce slabih novic velikokrat skrajšajo za glavo.</p>	<p>Slovenske novice, 30. september 2009: 5,300.000 za srbske penzije</p>
Jani Sever, novinar, Vest.si	<p>Umar je pripravil gospodarsko napoved, ki predvideva še letos še nekoliko nižjo gospodarsko rast. In kaj je storila vlada? Nič. Kot da lahko s tem, da napovedi ignorira, spremeni prihodnost. Kdo ve? Vsekakor pa včerajšnje sporočilo ni pretirano optimistično. Ali vlada napovedim lastne ekonomske službe ne zaupa ali pa se jih enostavno tako zelo boji, da so jo tako rekoč paralizirale. Tako nekako kot miš otrpne pred kačo. V obeh primerih smo lahko resno zaskrbljeni.</p>	<p>Vest.si, 25. september 2009: Na volitve?</p>

Vir: B. Traven (urednik), Svet na Kanalu A [televizijska oddaja], 2009; B. Hren, Nespodobni izračuni ..., 2009, str. 3; M. Weiss, K. Lipnik in K. Matejčič, Razkrivamo, zakaj vlada zadržuje Umarjevo novo napoved in kakšna je, 2009, str. 8; M. Jenko, Je vlada rešena?, 2009, str. 1; M. Jenko, Franc Križanič, 2009, str. 9; M. Jenko, Ko izgubljam vsi, 2009, str. 1; V. Kocjan, Nazaj v razsuti socializem, 2009, str. 10; T. Perovič (urednik), 24 ur [televizijska oddaja], 2009; S. Surla, Čakajoč Angelo Merkel, 2009, str. 3; V. Jerman, 5,300.000 za srbske penzije, 2009, str. 2; J. Sever, Na volitve?, 2009, Vest.si.

5.4 Odzivi podjetnikov

Med odzive podjetnikov zajemam predvsem predstavnike podjetij zasebnega sektorja oziroma podjetij, ki delujejo na trgu. Ob izidu jesenske napovedi odzivov predstavnikov te javnosti nisem zasledila.

Tabela 8: Izjave gospodarstvenikov po izidu Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 4-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Peter Kraljič, nekdanj McKinsey in Company	Najnovejše napovedi zame, ki živim v tujini, niso nobeno presenečenje. Mi se predolgo nismo zavedali, da nas bo zadela ta kriza.	Delo, 25. marec 2009: BDP naj bi se skrčil za štiri odstotke
Marjan Babič, Luka Koper	Zaradi hitro spreminjajočih se razmer si za tri mesece vnaprej ne upam natančno napovedati, kako bomo poslovali. Napovedani štiri odstotni upad BDP je dokaj realen, ne izključujem pa kakšnega negativnega presenečenja.	Finance, 26. marec 2009: Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?
Franjo Bobinac, Gorenje	Kar je sporočil Umar, smo gospodarstveniki čutili že prej. Razhajanja med prejšnjo napovedjo, ki je za letos predvidevala še rast BDP, in zdajšnjo, kjer je hud upad, kaže na to, da je naše gospodarstvo zelo volatilno, zato je težko karkoli napovedati.	Finance, 26. marec 2009: Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?
Marko Kryžanowski, Petrol	Napovedovanje točnega odstotka upada gospodarstva je trenutno nevhvaležno. Jasno je le, da Slovenija ne more biti slabša od povprečja EU.	Finance, 26. marec 2009: Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?
Žiga Debeljak, Mercator	<p>Že od prve polovice minulega leta na vseh trgih opazamo spremembe v sestavi in obsegu porabe, posebej pri trajnih in luksuznih dobrinah.// Zaradi hitro spreminjajočih se razmer so makroekonomske ocene v tem trenutku zelo nezanesljive, kar dokazujejo izjemno veliko odstopanja med napovedmi v razmeroma kratkem obdobju. Vsekakor si želim, da bi bila zadnja UMAR-jeva napoved napačna in bi bila dejanska raven gospodarske aktivnosti v Sloveniji višja.</p> <p>V relativno kratkem času prihaja pri napovedih do občutnih razlik. To nam povzroča precej preglavic, saj v Mercatorju tako kot v drugih podjetjih pri načrtovanju upoštevamo napovedi gospodarske rasti. Konec lanskega leta so bili načrti narejeni po napovedi 0,6-odstotne rasti. O tem, ali bo treba načrte kaj spreminjati, v tem trenutku ne morem govoriti.</p>	<p>Finance, 26. marec 2009: Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?</p> <p>Reporter, 14. april 2009: Lastništvo nad gospodarstvom bi moralo biti bolj razpršeno</p>
Igor Akrapovič, Akrapovič izpušni sistemi	Bojim se, da bo upad BDP večji, kot ga je v torek napovedal Umar – natančnejše številke pa si ne bi upal povedati, ker je preveč dejavnikov, ki bi lahko vplivali na to.	Finance, 26. marec 2009: Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?
Uroš Slavinec, Helios	Napoved me ni zelo presenetila. Potrdilo se je le tisto, kar so nam že od konca leta nakazovali poslovni partnerji in dobavitelji.	Delo, 26. marec 2009: Bistveno bliže realnemu stanju

Vir: N. Gole, BDP naj bi se skrčil kar za štiri odstotke, 2009, Delo, str. 1; P. Sovdat, Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov?, 2009, Finance, str. 4; S. Šurla, Lastništvo nad gospodarstvom bi moralo biti bolj razpršeno, 2009, Reporter, str. 26; M. Repovž, Bistveno bliže realnemu stanju, 2009, Delo, str. 3.

5.5 Odzivi drugih javnosti

V to kategorijo uvrščam predstavnike tistih javnosti, ki jih ni mogoče uvrstiti v druge kategorije.

Tabela 9: Izjave predstavnikov drugih javnosti po izidu Pomladanske napovedi gospodarskih gibanj 2009, ko je UMAR napovedal 4-odstotni padec gospodarske aktivnosti v letu 2009

Avtor	Povzetek izjave	Vir in datum izjave
Drago Ščernjavič, Sindikat državnih organov Slovenije	Zanima nas predvsem, zakaj in kako se sedanji podatki v tolikšni meri razlikujejo od decembrskih. Ali ni že čas, da bi podatke Umarja preverili še v kakšni ustanovi in podatke med seboj primerjali, saj takšen način dela v teh občutljivih časih ni sprejemljiv.	Delavska enotnost, 2. april 2009: Na radikalne ukrepe radikalen odziv
Nadzorni svet NKBM	Ob napovedi UMAR o štiriodstotnem padcu BDP v 2009 je nadzorni svet sprejel sklep, da bo v prihodnje posebno pozornost namenil vprašanju zavarovanja posojil.	Delo, 29. april 2009: V NKBM bodo bolj pazili na zavarovanja svojih posojil

Vir: B. M., Na radikalne ukrepe radikalen odziv, 2009, str. 9; U. Červek, V NKBM bodo bolj pazili na zavarovanja svojih posojil, 2009, str. 15.

6. Ključna sporočila iz informacij, ki so bile na voljo medijskemu občinstvu

Sledi analiza sporočil, narejena s pomočjo programa PAJEK.

6.1 Pomladanska napoved

Na slikah 3 in 4 prikazujem nabor sporočil, ki so bila medijskemu občinstvu predložena ob izidu pomladanske napovedi. S pomočjo programa PAJEK najprej prikazujem vse koncepte (Slika 3), ki jih je medijsko občinstvo prejelo ob objavi napovedi. Ker so bili odzivi na napoved številni, je tudi konceptov zelo veliko in slika posledično nepregledna. Na prvi pogled izstopa le koncept napovedi. Zato prikaz v nadaljevanju poenostavljam (Slika 4) in izoliram zgolj koncepte z najvišjo partijsko vrednostjo (tri ali več). Tako izluščim ključna (največkrat ponovljena) sporočila, ki so dosegla medijsko občinstvo.

Koncept z najvišjo partijsko vrednostjo (nad 70) pri pomladanski napovedi je napoved, koncepti, s katerimi se povezuje, pa so predvsem vrednosti: nezanesljivost, velika sprememba, optimizem, presenečenje, realnost idr. Prevladujejo torej sporočila, ki so jih medijskemu občinstvu sporočali predstavniki različnih javnosti, predvsem strokovnjaki. Poudarjen je tudi koncept decembrske, torej prejšnje napovedi. Veliko razliko med napovedma so ravno tako poudarjali predvsem strokovnjaki in politiki. Izstopa tudi koncept neuporabnih ekonometričnih modelov, na kar so prav tako opozarjali strokovnjaki. Preostala dva sklopa konceptov sta povezana predvsem s sporočili, ki jih je medijskemu občinstvu poslal UMAR.

6.2 Jesenska napoved

Na slikah 5 in 6 prikazujem nabor sporočil, ki so bila medijskemu občinstvu sporočena ob izidu jesenske

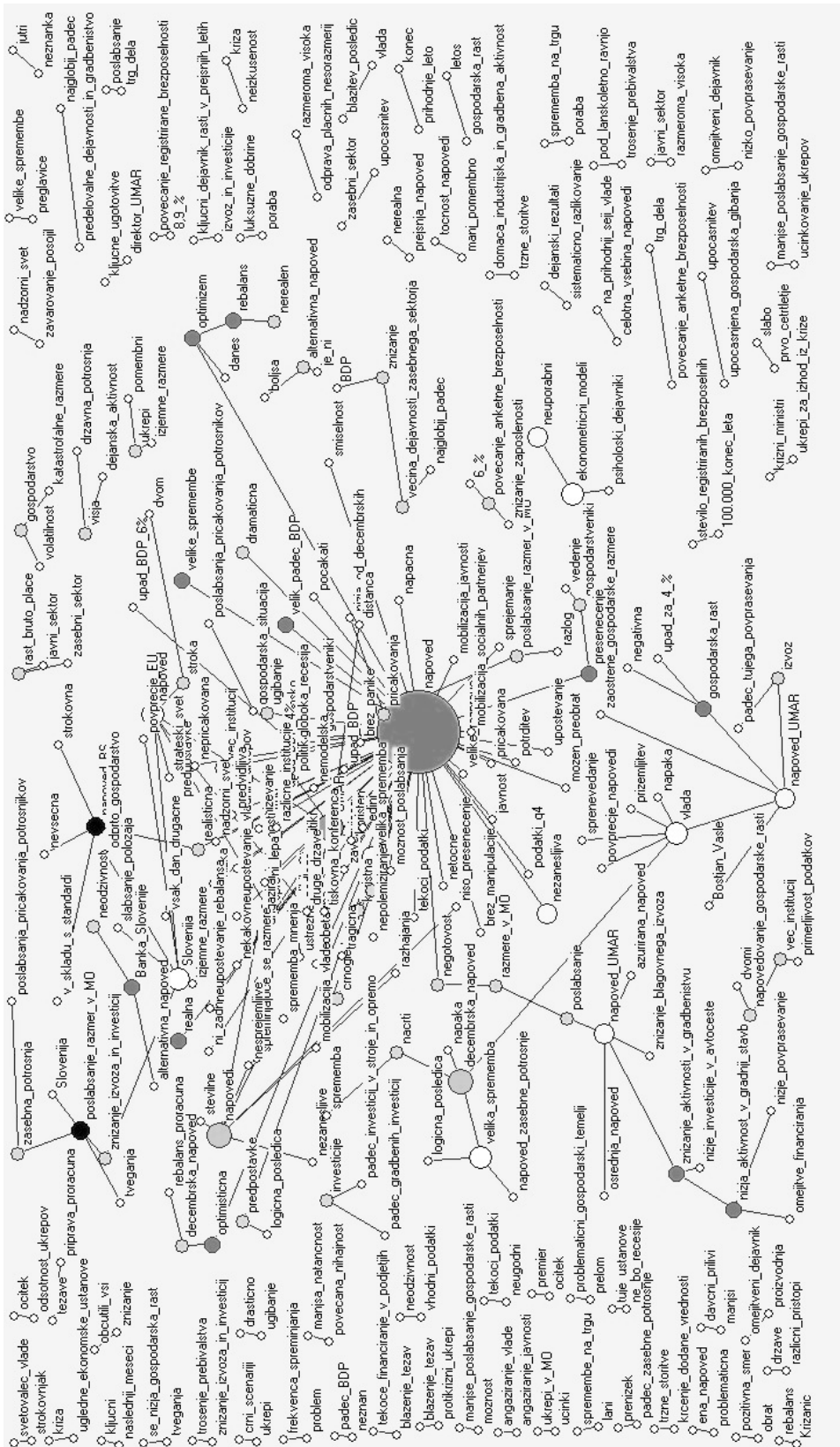
napovedi. S pomočjo programa PAJEK ponovno najprej prikazujem vse koncepte (Slika 5). Za razliko od pomladanske napovedi v tem primeru ni koncepta, ki bi na prvi pogled izrazilo odstopal. Za izločitev ključnih konceptov (Slika 6) tako izoliram zgolj tiste z najvišjo partijsko vrednostjo (tri ali več).

Ključni koncepti pri jesenski napovedi so bili precej enakovrednejše zastopani in veliko bolj povezani med seboj. V ospredju so predvsem koncepti ministra, zavrnitve napovedi in vlade, ki se povezujejo s koncepti nezaupanja UMAR, minister pa je povezan še s konceptom lastne napovedi. Pri jesenski napovedi konceptov, ki izhajajo iz sporočila za javnost UMAR, skoraj ni, saj so v ospredju koncepti, ki izhajajo iz očitkov vladi in ministrov, ki so jih glasno izražali predvsem predstavniki medijev. Ugotavljam, da je javna razprava ob izidu jesenske napovedi potekala predvsem okoli ravnanja vlade in ministrov, veliko manj pa okoli vsebine in strokovnosti napovedi.

7. Ugotovitve in priporočila

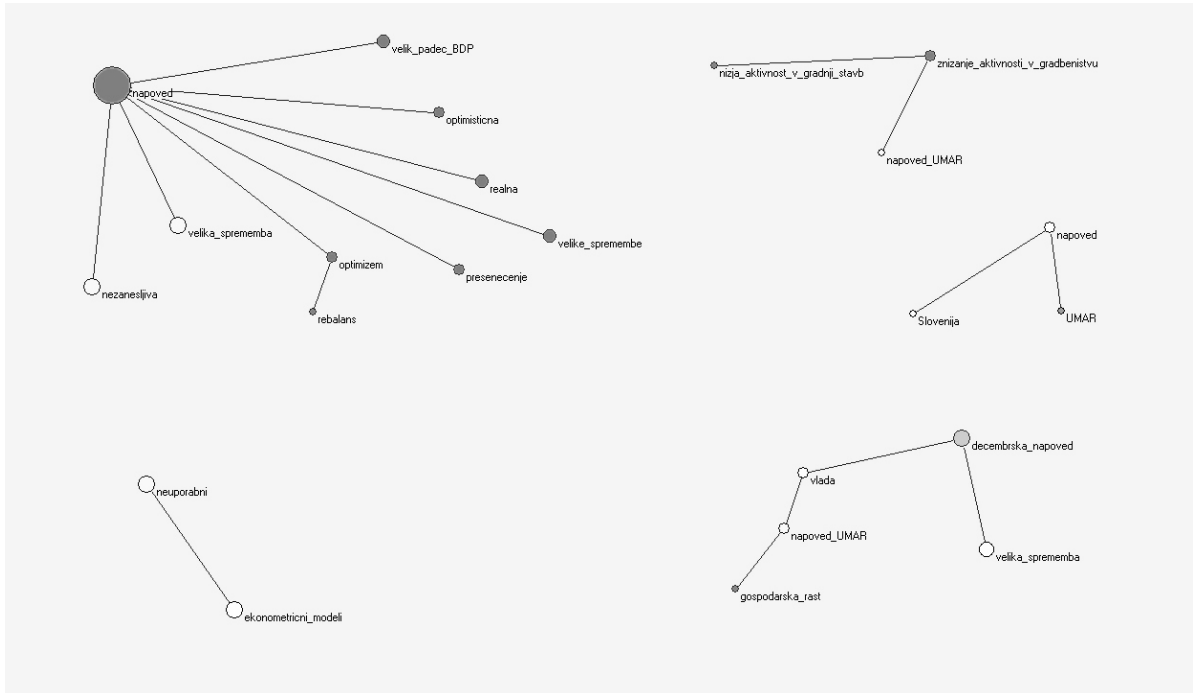
Analiza pokaže predvsem dve ključni sporočili. Prvo je pomembno predvsem za **pripravljalce napovedi**: po izidu pomladanske napovedi se jasno pokaže, da so najmočnejša skupina, ki najlažje in najpogosteje prodre v medije s svojimi mnenji oziroma so zanje naprošeni, strokovnjaki. Koncept napovedi se namreč povezuje predvsem s koncepti, ki označujejo njeno vrednotenje, kot so presenečenje, optimizem, nezanesljivost, realnost in velike spremembe. Te koncepte pa so v veliki večini izražali predstavniki strokovne javnosti. Ta informacija je ključna predvsem za **pripravljalce napovedi**, saj so predstavniki strokovne javnosti torej ena izmed ključnih javnosti, ki jo je treba imeti v mislih pri objavi napovedi. Tako lahko pozornost z dvomov in vprašanj o pravilnosti napovedi, ki so jo izražali nekateri predstavniki strokovne javnosti, preusmerijo na načine reševanja razmer, ki izhajajo iz napovedi.

Slika 3: Omrežje sporočil na podlagi vseh informacij, ki so bile medijskemu občinstvu na voljo ob izidu pomladanske napovedi

Vir: Glej Tabele 2, 4, 6, 8, 9; Znižanje gospodarske aktivnosti v letošnjem letu, 2013.

Slika 4: Omrežje sporočil z najvišjo partijsko vrednostjo na podlagi vseh informacij, ki so bile medijskemu občinstvu na voljo ob izidu pomladanske napovedi

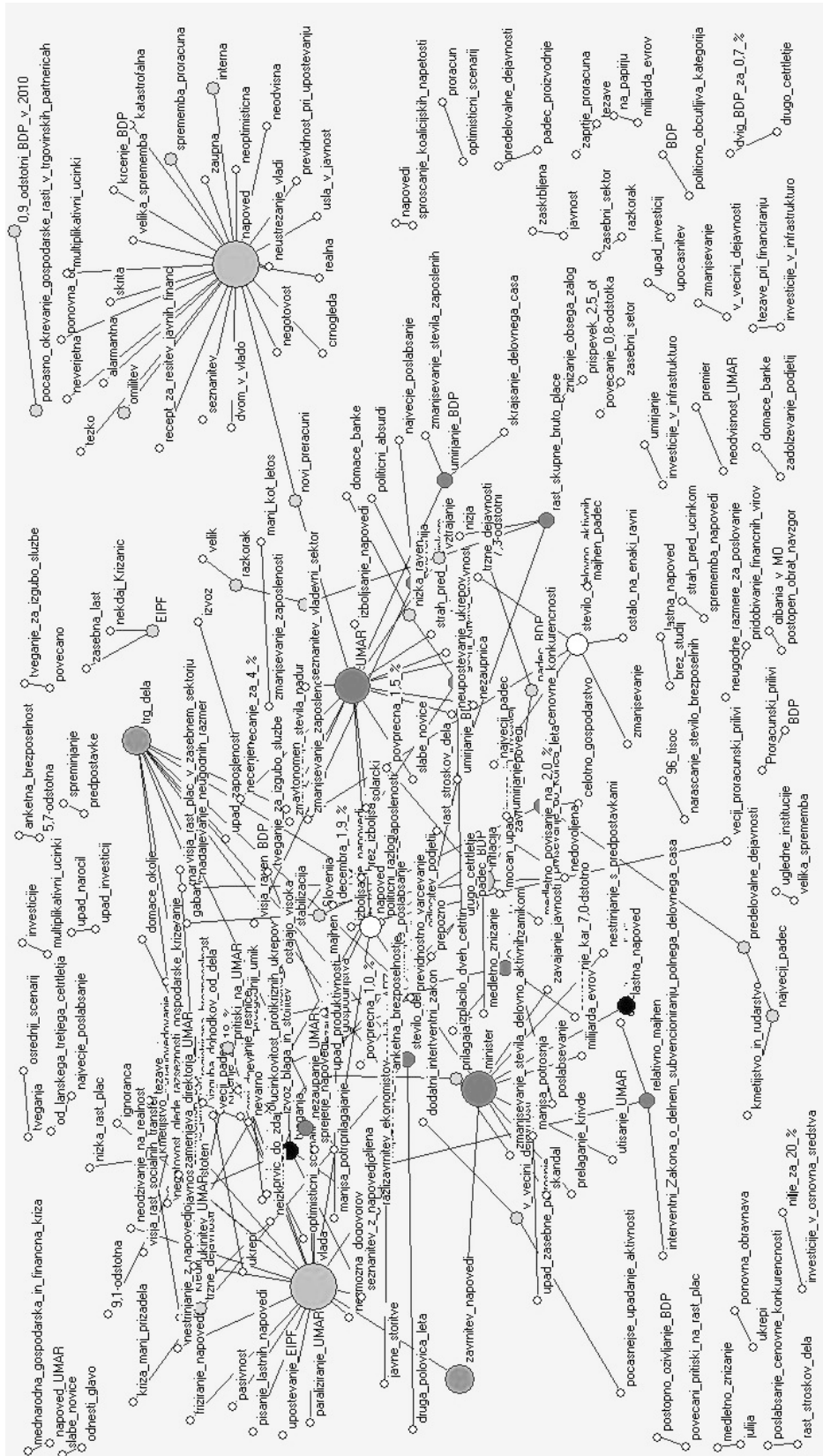

Vir: Glej Tabele 2, 4, 6, 8, 9; Znižanje gospodarske aktivnosti v letošnjem letu, 2013.

Drugo priporočilo, ki izhaja iz analize, pa je vezano na **politično javnost**. Pri analizi jesenske napovedi se namreč pokaže, da so v ospredju predvsem koncepti ministra, zavrnitve napovedi in vlade, ki se povezujejo s koncepti nezaupanja UMAR, minister pa je povezan še s konceptom lastne napovedi. V jesenski napovedi s komentarji in stališči izstopajo torej predvsem predstavniki medijev, ki so oblikovali enotno stališče, da čas krize, ki nas glede na napovedi čaka, ni primeren čas za presojanje kakovosti in pravilnosti napovedi, ampak je to čas, ko javnost od ustvarjalcev ekonomske politike pričakuje predvsem ukrepe in aktivno pripravo na soočenje s trenutnimi in bodočimi težavami. Od predstavnikov politične javnosti torej mediji pričakujejo aktiven odziv na objavljene napovedi v smislu načina soočenja z negotovo prihodnostjo in ne izražanja dvomov nad pravkar objavljenimi podatki.

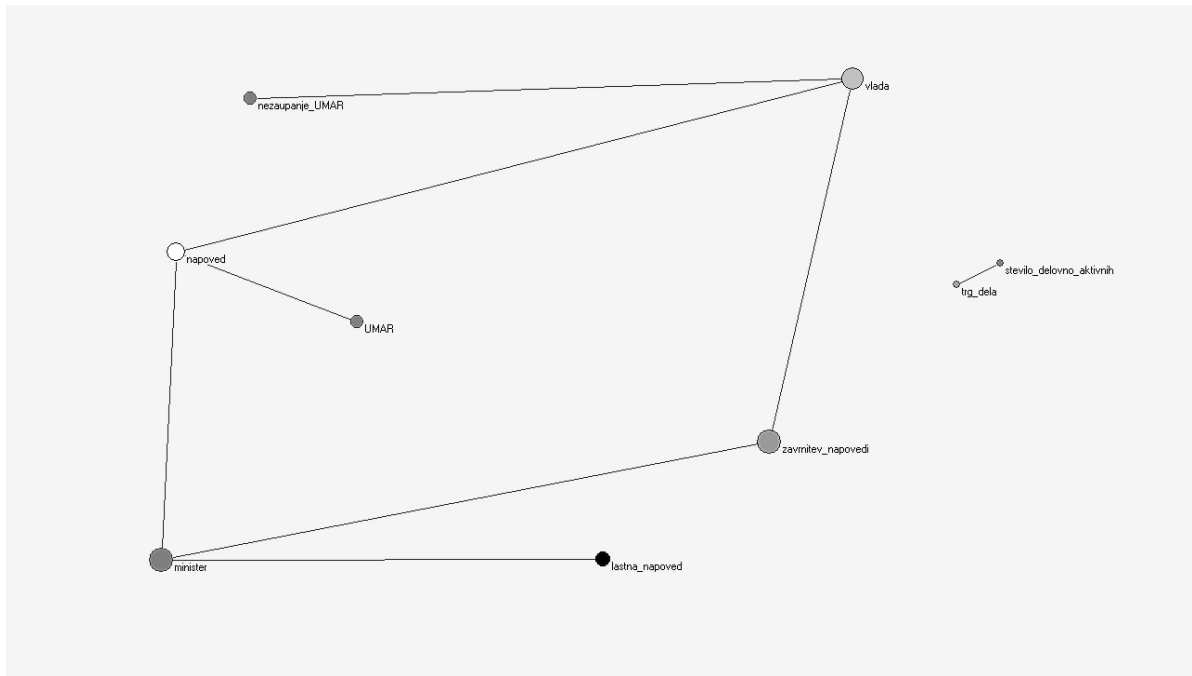

Slika 5: Omrežje sporočil na podlagi vseh informacij, ki so bile medijskemu občinstvu na voljo ob izidu jesenske napovedi

Vir: Glej Tabele 3, 5, 7; Zaradi krize letos več kot 7-odstotni padec BDP, prihodnje leto skromna, 0,9-odstotna rast, 2013.

Slika 6: Omrežje sporočil z najvišjo partijsko vrednostjo na podlagi vseh informacij, ki so bile medijskemu občinstvu na voljo ob izidu jesenske napovedi

Vir: Glej Tabele 3, 5, 7; Zaradi krize letos več kot 7-odstotni padec BDP, prihodnje leto skromna, 0,9-odstotna rast, 2013.

Literatura in viri

Banka Slovenije. (2007a). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Banka Slovenije. (2007b). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Banka Slovenije. (2008a). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Banka Slovenije. (2008b). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Banka Slovenije. (2009a). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Banka Slovenije. (2009b). *Poročilo o cenovni stabilnosti*. Ljubljana: Banka Slovenije.

Batagelj, V. in Mrvar, A. (2012). Pajek: Program for large network analysis. Najdeno 20. novembra 2012 na spletnem naslovu <http://vlado.fmf.uni-lj.si/pub/networks/pajek/>

Basle, A. in Zalaznik, J. (2009, 25. marec). Pas bo treba zategniti. *Žurnal24*, str. 2.

Červek, U. (2009, 29. april). V NKBM bodo bolj pazili na zavarovanja svojih posojil. *Delo*, str.15.

Na radikalne ukrepe radikalen odziv. (2009, 4. april). *Delavska enotnost*, str. 9.

Evropska komisija. (2007). *Autumn economic forecasts 2007–2009*. Bruselj: Evropska komisija.

Gole, N. (2009, 25. marec). BDP naj bi se skrčil kar za štiri odstotke. *Delo*, str. 1.

Hren, B. (2009, 26. marec). Kdor visoko leta ... *Dnevnik*, str. 3.

Hren, B. (2009, 26. september). Nespodobni izračuni ... *Dnevnik*, str. 3.

Hren, B. in Nuredini, L. (2009, 26. marec). Od kod denar za financiranje primanjkljaja. *Dnevnik*, str. 19.

Hren, B. in Zimic, S. (2009, 28. marec). Razlika v napovedih BDP ni normalna. *Dnevnik, Objektiv*, 10–14.

Hren, B., Morozov, S., Nuredini, L. in Cirman, P. (2009, 25. marec). BDP bo strmoglavil za štiri odstotke. *Dnevnik*, str. 21.

Jenko, M. (2009, 25. marec). Ko izgubljam vsi. *Delo*, str. 1

Jenko, M. (2009, 28. marec). Pol leta po padcu Lehmana. *Delo*, str. 1.

- Jenko, M. (2009, 28. september). Franc Križanič. Delo, priloga FT, str. 9.
- Jenko, M. (2009, 30. september). Je vlada rešena? Delo, str. 1.
- Jenko, M. (2009, 1. oktober). Guverner Marko Kranjec: Bančni sistem je stabilen. Delo, str. 9.
- Jerman, V. (2009, 30. september). 5,300.000 za srbske penzije. Slovenske novice, str. 2.
- Kocjan, V. (2009, 10. oktober). Nazaj v razsuti socializem. Demokracija, str. 10.
- Kordež, B. (2012, 19. marec). Umarjeva napoved 0,9-odstotnega padca BDP je morda točna, zelo verjetno pa ni. Razgledi.net. Najdeno 3. maja 2012 na spletnem naslovu <http://www.razgledi.net/2012/03/19/umarjeva-napoved-09-odstotnega-padca-bdp-je-morda-tocna-zelo-verjetno-pa-ni/>
- Košir, D. (2009, 25. marec). Tragičen dan. Delo, str. 1.
- Kovač, B. (2009, 3. april). Malo resnosti. Čas je. Mladina, str. 35.
- Masten, I. (2009, 31. marec). Nenormalne napovedi. Dnevnik, str. 21.
- Matejčič, K. (2009, 25. marec). Strateški svet: Slovenija potrebuje strukturne ukrepe, ne pa gasilstva. Finance, str. 8.
- Mekina, B. (2009, 3. april). Krizi smo se sami izpostavili. Mladina, 25–26.
- Perovič, T. (urednik). (2009, 25. september). 24 ur [televizijska oddaja]. Ljubljana: POP TV.
- Petrovič, V. (urednica). (2009, 16. september). Omizje [televizijska oddaja]. Ljubljana: RTV SLO.
- Piano, B. (2009, 31. marec). Türk ne verjame Umarju. Delo, str. 15.
- Pintar, E. M. (2009, 2. oktober). Umarjeve astrološke napovedi. Finance, str. 12.
- Področje delovanja. Najdeno 12. septembra 2012 na spletnem naslovu http://www.umar.gov.si/o_umar/podrocje_delovanja/
- Prášnikar, J. (2009, 28. marec). Podjetja le prazne školjke brez dela in zaslužka? Delo, str. 10.
- Računalniški program txt2pajek. Najdeno 30. oktobra 2012 na spletnem naslovu <http://vlado.fmf.uni-lj.si/pub/networks/pajek/howto/text2pajek.htm>
- Računsko sodišče. (2012, 28. avgust). Revizijsko poročilo. Učinkovitost priprave proračunov Republike Slovenije za leti 2011 in 2012. Ljubljana: Računsko sodišče.
- Repovž, G. (2009, 17. april). Intervju: Dr. Franc Križanič, minister za finance. Mladina, str. 35.
- Repovž, M. (2009, 26. marec). Bistveno bliže realnemu stanju. Delo, str. 3.
- Repovž, M. (2009, 25. april). Puška ni nevarna, dokler ni v rokah bedaka ali kriminalca. Delo, Sobotna priloga, str. 4.
- Sever, J. (2009, 25. september). Na volitve? Vest.si. Najdeno 30. oktobra 2012 na spletnem naslovu <http://www.vest.si/2009/09/25/na-volitve/>
- Sovdat, P. (2009, 26. marec). Bo gospodarstvo upadlo še bolj od napovedanih štirih odstotkov? Finance, str. 4.
- Starič, T., Jenko, M. in Belovič, M. (2009, 30. september). Proračun za silo pod streho, vlada tudi. Delo, str. 1.
- Šimac, J. (2009, 24. marec). Pahor: Slovenija letos s štiriodstotnim znižanjem BDP. Najdeno 28. avgusta 2012 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/241972/Pahor-Slovenija-letos-s-5A1tiriodstotnim-zni5BEanjem-BDP>
- Šurla, S. (2009, 14. april). Lastništvo nad gospodarstvom bi moralo biti bolj razpršeno. Reporter, str. 26.
- Šurla, S. (2009, 28. september). Čakajoč Angelo Merkel. Reporter, str. 3.
- Trampuš, J. in Repovž, G. (2009, 27. marec). Intervju, Borut Pahor, premier. Mladina, str. 36.
- Traven, B. (urednik). (2009, 25. september). Svet na Kanalu A [televizijska oddaja]. Ljubljana: Kanal A.
- Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2007a). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2007. Ljubljana: UMAR.
- Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2007b). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2007. Ljubljana: UMAR.
- Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (2008a). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2008. Ljubljana: UMAR.
- Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2008b). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2008. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2008c). Ažurirana jesenska napoved gospodarskih gibanj 2008. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2009a). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2009. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2009b). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2009. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2010). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2010. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2012a). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2012. Ljubljana: UMAR.

Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. (2012b). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2012. Ljubljana: UMAR.

Vidic, I. (2009, 27. marec): Kriza, ki še nima dna. Svobodna misel, str. 6.

Vukelič, M. in Jenko, M. (2009, 25. september). Vlada ni sprejela jesenske gospodarske napovedi. Delo, str. 1.

Weiss, M., Lipnik, K. in Matejčič, K. (2009, 26. september). Razkrivamo, zakaj vlada zadržuje Umarjevo novo napoved in kakšna je. Finance, str. 8.

Zaradi krize letos več kot 7-odstotni padec BDP, prihodnje leto skromna, 0,9-odstotna rast. Najdeno 10. januarja 2013 na spletnem naslovu [http://www.umar.gov.si/informacije_za_javnost/obvestila_in_sporocila_za_javnost/obvestilo/zapisi/zaradi_krize_letos_vec_kot_7_odstotni_padec_bdp_prihodnje_letu_skromna_09_odstotna_rast/31/?tx_ttnews\[syear\]=2009&tx_ttnews\[smonth\]=-1&cHash=c91d2686c2](http://www.umar.gov.si/informacije_za_javnost/obvestila_in_sporocila_za_javnost/obvestilo/zapisi/zaradi_krize_letos_vec_kot_7_odstotni_padec_bdp_prihodnje_letu_skromna_09_odstotna_rast/31/?tx_ttnews[syear]=2009&tx_ttnews[smonth]=-1&cHash=c91d2686c2)

Zimic, S. in Hren, B. (2009, 28. marec). Razlika v napovedih BDP ni normalna. Dnevnik, Objektiv, 7–8.

Znižanje gospodarske aktivnosti v letošnjem letu. Najdeno 10. januarja 2013 na spletnem naslovu [http://www.umar.gov.si/informacije_za_javnost/obvestila_in_sporocila_za_javnost/obvestilo/zapisi/znizanje_gospodarske_aktivnosti_v_letosnjem_letu/31/?tx_ttnews\[syear\]=2009&tx_ttnews\[smonth\]=-1&tx_ttnews\[pointer\]=3&cHash=de26a9346d](http://www.umar.gov.si/informacije_za_javnost/obvestila_in_sporocila_za_javnost/obvestilo/zapisi/znizanje_gospodarske_aktivnosti_v_letosnjem_letu/31/?tx_ttnews[syear]=2009&tx_ttnews[smonth]=-1&tx_ttnews[pointer]=3&cHash=de26a9346d)

Zupanič, J. (2009, 25. marec). Gospodarska rast v globok minus. Večer, str. 3.

Žužek Kres, M. in Kne, J. (2008). Omrežna analiza teksta v odnosih z javnostmi: aplikacija eksploratorne analize semantičnega omrežja s pomočjo programa PAJEK. Teorija in Praksa, 45, 6/2008, 830–847.